

Lausunnon antaminen Keliberin Etelä-Pohjanmaan Ely-keskukselle Keliberin Hoikkanevan loppusijoitusalueen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

KHALL 21.11.2022 § 173
337/11.01.00.03/2022

Valmistelija Ympäristötarkastaja Pia-Lena Närhi puh. 040 7393 977

Asia Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne – ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää lausuntoa Keliberin Technologhy Oy:n Hoikkanevan loppusijoitusalueen ympäris-tövaikutusten arviointiohjelmasta.

Tiivistelmä Keliberin Kokkolan litiumkemie-antehtaan sivuvirtana muodostuva analsiimihiekka on tar-koitus hyödyntää ensisijaisesti Kokkolan sataman laajennuksen rakennusmateriaalina vedenpinnan alaisissa täyttökerroksissa. Mikäli analsiimihiekka ei laadullisesti tai muusta syystä soveltuisi satamassa hyötykäyttäväksi eikä hiekalle voida osoittaa muita hyö-tykäyttökohteita, loppusijoitetaan se Hoikkanevalle.

Hoikkanevan loppusijoitusalueelle on mahdollista vastaanottaa 15 vuoden tuotantoa vastaava määrä analsiimihiekkaa, jota muodostuu vuosittain noin 290 000 tonnia. Hoikkanevan alue sijaitsee Kaustisen kunnassa Keliberin Päivänevan rikastamon läheisy-dessä, uuden yhdystien varrella.

Hankkeen vaihtoehdot

Ympäristömenettelyn arviointimenettelyssä tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- VE0: hanketta ei toteuteta. Alue säilyy talousmetsä- ja turvetuotantoalueena.
- VE1: loppusijoitusalueen rakentaminen vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan noin kolmen hehtaarin loppusijoitusalue. Toiminnan edetessä lop-pusijoitusalueetta rakennetaan osissa ja seuraavat vaiheet ovat noin kaksi hehtaa-ria. Toiminta-aika on noin 15 vuotta ja lopullisessa täyttötilanteessa alueella on noin 35 metriä korkea niityksi maisemoitu kumpare, jonka pinta-ala kattaa noin 22 hehtaarin alueen.
- VE2: loppusijoitusalueen rakentaminen ensimmäisen vaiheen jälkeen kolmessa osiossa, jolloin oletetaan, että analsiimihiekka koko 15 vuoden toiminnan ajalta tuodaan Hoikkanevalle eikä hiekkaa hyötykäytetä muualla. Lopullisessa täyttöti-lanteessa alueella on noin 35 metriä korkea niityksi maisemoitu kumpare, jonka pinta-ala kattaa noin 22 hehtaarin alueen.

Vaihtoehtoihin VE1 ja VE2 sisältyy välivarastointialue ennen loppusijoitusta, varaus kä-sittelykentälle, suotovesien käsittelylle, pysäköinnille ja mahdollisille rakennuksille.

Päävaihtoehtojen lisäksi tarkastellaan loppusijoitusalueella muodostuvien vesien johtamista Köyhäjokeen.

- VE 1a ja 2a: alueen vesien johtaminen viivytysaltaan kautta uutta uomaa pitkin Köyhäjokeen
- VE 1b ja 2b: alueen vesien johtaminen viivytysaltaan kautta turvetuotannon ve-sien kanssa samaa uomaa pitkin Köyhäjokeen.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Arto Alpia

Esitys

Lausuntonaan kunnanhallitus toteaa seuraavaa:

Hoikkanevan loppusijoitusalueen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (tästä eteenpäin YVA-ohjelma) on arvioitu, että analsiimihiekkaa muodostuu vuosittain noin 290 000 tonnia. Tämä määrä tarkoittaa 6 440 kpl 45 tonnin kasettikuormaa tuontia Hoikkanevalle Kaustisen kunnan keskustan läpi. Kuormat jaettuna 365 päivällä on 17-18 kuorma-autollista, mikäli tuotanto on ympärivuotista ilman huoltokatkoja. Esitetty määrä vastaa Keliberin antamia tietoja kaivosalueelta Kokkolaan suuntautuvalla kuorma-automäärälle päivätasolla. YVA-ohjelmassa mainitaan kuitenkin, että Kokkolassa käsitellään myös muualta kuin lähialueelta tulevia malmeja, jolloin nousee kysymys siitä, onko loppusijoitettavan jätteen määrä arvioitu myös näitä muita malmeja huomioon ottaen ja onko myös nämä laskettu mukaan kuljetusten määriin.

YVA-ohjelmassa on myös mainita analsiimihiekan loppusijoittamisesta Hoikkanevalle niissä tapauksissa, kun analsiimihiekkaa ei voida ”laadullisesti tai muusta syystä sovel-tuisi satamassa hyötykäyttäväksi eikä hiekalle voida osoittaa muita hyötykäyttökohteita”. Näitä laadullisia syitä ei ole YVA-ohjelmassa tarkemmin avattu. Lauseen perusteella voidaan olettaa myös, että Hoikkanevan loppusijoitusaluetta rakennetaan joka tapauksessa varatoimena kyseisille analsiimihiekoille. Mikäli syyt ovat laadulliset, voidaan olet-taa esimerkiksi haitta-ainepitoisuuden ylittävän valtioneuvoston 214/2007 asettamat kynnsarvot. Hoikkanevan loppusijoituspaikka on kaavailtu olevan vaarattoman jätteen kaatopaikka. Kaatopaikkarakenteissa tulee huomioida analsiimihiekan mahdolliset haitta-ainepitoisuuksien vaihtelut ja mahdolliset vaarattoman kaatopaikan normiylitykset. Kaatopaikan kuivatusvesistä ei saa aiheutua lisäkuormitusta tai akkumuloituvaa kuormitusta Köyhäjokeen.

YVA-ohjelman mukaan suotovedet (analsiimihiekan läpi suotautuva vesi) kootaan pohjarakenteen tiivispinnalta salaojiin, josta vesi johdetaan viivytysaltaan kautta lasku-uomaan ja Köyhäjokeen. Suotovettä tarkkaillaan jatkuvatoimisella pH:n ja sähkönjohtavuuden mittauksella sekä säännöllisellä vesinäytteenotolla. Viivytysaltaiden tarkoitus on pienentää kiintoaineen määrää. Viivästysaltaista vedet johdetaan joko olemassa olevien ojaverkoston kautta tai uuden ojan kautta Köyhäjokeen.

Köyhäjoen ekologinen tila katostaan olevan vesienhoidon kolmannella kaudella (2022-2027) kokonaisuudessaan tyydyttävä. Biologisten muuttujien osalta Köyhäjoen tila on hyvä, fysikaaliskemiallisten muuttujien osalta välttävä. Vesienhoitosuunnitelman tavoitteena on saavuttaa hyvä ekologinen tila Köyhäjokeen vuoteen 2027 mennessä. Suoto-vesistä ei näin ollen saa aiheutua lisäkuormitusta Köyhäjokeen. Mahdolliset suotovesien käsittelytarpeet tulee huomioida.

Hoikkanevaa ympäröivän luonnon ja Köyhäjoen ekologisen tilan huomioiden on vaihto-ehto VE 0 paras, eli Hoikkanevan loppusijoituspaikkaa ei rakenneta. Vaihtoehto VE2 katsotaan olevan huonoin vaihtoehto. Vaihtoehto VE1 katsoen, todetaan että tässä vaihtoehdossa tulee ensisijaisesti etsiä analsiimihiekalle hyötykäyttökohteita ja toissijaisesti loppusijoittaa analsiimihiekat Hoikkanevalle.

Päätös

Hyväksyttiin.
